

Актуальна тема номера:

“УКРАЇНЬКА ДЕРЖАВНІСТЬ: ПОНАД ТИСЯЧОЛІТНЯ ТРАДИЦІЯ ДЕРЖАВОТВОРЕННЯ”

Руслан Стефанчук

доктор юридичних наук, професор,
академік НАПрН України,
заслужений діяч науки і техніки України,
Голова Верховної Ради України,
голова Редакційної ради юридичного журналу
“Право України”

Олександр Святоцький

доктор юридичних наук, професор,
академік НАПрН України,
заслужений юрист України,
головний редактор юридичного журналу “Право України”

ВСТУП ДО АКТУАЛЬНОЇ ТЕМИ

24 серпня ми святкуємо День Незалежності України, а цього року – 30 років. Це чудове свято, але ми маємо розуміти, що це фактично день відновлення незалежності України, тому що нашій державі більше тисячі років. Ми – унікальна держава, яка є однією з найстаріших у Європі. Ми маємо визнати цей факт, очистити історичне коріння від зазіхань і спробувати довести всьому світові, що будь-які спроби анексувати історію України будуть безуспішними.

Саме тому чимало авторів об’єдналися задля того, щоб історія української державності була увіковічена в книзі “Українська державність: історико-правничі нариси”¹, загальнонаціональна презентація якої відбулася 11 жовтня 2021 р. у Національному заповіднику “Софія Київська”².

¹ Українська державність: історико-правничі нариси (Юридичне видавництво “Право України”, Всеукраїнська правозахисна організація “Меморіал” імені Василя Стуса 2021).

² Світлана Чорна, Книга “Українська державність” має стати настільною для кожного державного діяча (Голос України, 03.10.2021) <<http://www.golos.com.ua/article/352280>> (дата звернення: 21.10.2021).

Чому ми вирішили написати саме книгу? Тому що про українську державність, насамперед всі ми, дізнавалися саме із книг, таких як “Повість минулих літ”, “Бертинські хроніки” та ін.

Вважаємо, що книга “Українська державність: історико-правничі нариси” – це одна з найбільш потужних цеглин, яка може стати основою відродження Української державності. Адже в ній комплексно та змістовно, на основі первинних історичних документів, проаналізовано всі питання, які стосуються Української державності.

Це фундаментальне наукове дослідження, обсягом майже тисячу сторінок, до якого увійшли 22 нариси відомих українських істориків і правників, філологів, богословів та журналістів³. Загалом до появи книги долучилися десятки людей і їхній внесок важко переоцінити. Унікальність цієї праці полягає насамперед у тому, що вона стала основою державотворчих процесів в Україні: на її підставі Президент України видав указ про встановлення Дня Української Державності⁴.

Слід зазначити, що Президент України В. Зеленський подав законопроект до парламенту, щоб законодавчо закріпити День Української

³ МИХАЙЛО САВЧИН, РУСЛАН СТЕФАНЧУК “Нарис перший. Традиція безперервності української державності”; ОЛЕКСАНДР СВЯТОЦЬКИЙ, МАРТА БАРАНДИЙ, ІГОР БОЙКО “Нарис другий. Українська державність: витоки, етапи становлення та розвитку”; ДМИТРО ГОРДІЄНКО, ВІТАЛІЙ КЛОС, ГРИГОРІЙ ПІВТОРАК “Нарис третій. Вірата мова – атрибути української державності”; МАРІЯ МІРОШНИЧЕНКО “Нарис четвертий. Звичаєве право в спадкоємному розвитку української державності”; МИХАЙЛО ВІДЕЙКО “Нарис п’ятий. Витоки державності в історико-географічному ареалі України в прадавню добу”; МИХАЙЛО ВІДЕЙКО, ВАЛЕРІЙ СМОЛІЙ “Нарис шостий. Протодержавні утворення на теренах України в добу раннього Середньовіччя”; ОЛЬГА ЩОДРА “Нарис сьомий. Початки Русі-України”; ВАЛЕРІЙ СМОЛІЙ “Нарис восьмий. Києво-Руська держава (IX–XIII ст.)”; ВАЛЕРІЙ СМОЛІЙ “Нарис дев’ятий. Галицько-Волинська держава. Королівство Русь (XII–XIV ст.)”; ВАЛЕРІЙ СМОЛІЙ, СВИТЛАНА КОВАЛЬОВА “Нарис десятий. Литовсько-Руська держава (др. пол. XIV – др. пол. XVI ст.)”; ВАЛЕРІЙ СМОЛІЙ, СВИТЛАНА КОВАЛЬОВА “Нарис одинадцятий. Українська державність у період перебування українських земель у складі Королівства Польського та Речі Посполитої (др. пол. XIV – др. пол. XVIII ст.)”; ВАЛЕРІЙ СМОЛІЙ, “Нарис дванадцятий. Традиції української державності на українських землях у складі Угорського королівства, Молдавського князівства, Османської імперії. Кримське ханство (XI–XVIII ст.)”; ВАЛЕРІЙ СМОЛІЙ “Нарис тринадцятий. Запорозьке козацтво в традиції української державності”; ВАЛЕРІЙ СМОЛІЙ, ОЛЕКСАНДЕР СИТНИК “Нарис чотирнадцятий. Українська козацька держава ‘Військо Запорозьке’ (XVII – др. пол. XVIII ст.)”; ВАЛЕРІЙ СМОЛІЙ, ОЛЕКСАНДЕР СИТНИК “Нарис п’ятнадцятий. Відродження традицій української державності на українських землях у складі Російської, Австрійської та Австро-Угорської імперій (др. пол. XVIII – пер. чв. XX ст.)”; ПЕТРО ЗАХАРЧЕНКО, ВАЛЕРІЙ СМОЛІЙ, ОЛЕКСАНДЕР СИТНИК, РАДИМ ГУБАНЬ “Нарис шістнадцятий. Українська державність доби Української національної революції (1917–1921 рр.)”; ВАЛЕРІЙ СМОЛІЙ, МАРІАН ТОКАР, БОГДАН МОРКЛЯНИК “Нарис сімнадцятий. Українська державність на західноукраїнських землях та Буковині. Карпатська Україна (1919–1939 рр.)”; ВАЛЕРІЙ СМОЛІЙ, ГУЛЬНАРА БЕКІРОВА, ІГОР ЯКУБОВСЬКИЙ, НІНА ЛАПЧИНСЬКА, АНАТОЛІЙ ПОДОЛЬСЬКИЙ “Нарис вісімнадцятий. Боротьба за українську державність у період Української СРР/РСР (1919–1991 рр.)”; ВАЛЕРІЙ СМОЛІЙ, РУСЛАН СТЕФАНЧУК, ОЛЕКСАНДР СТАРОВОЙТ, ОКСАНА КОЛЯДА, ЯНА ІСЛАМОВА, ЯРОСЛАВ ПАВЛОВСЬКИЙ “Нарис дев’ятнадцятий. Українська державність після відновлення незалежності України (з 24 серпня 1991 р.)”; СТЕПАН КУБІВ, ОЛЬГА СЕРЕДА, ЄВГЕН БІДЕНКО, ВІКТОР КАРПОВ “Нарис двадцятий. Символи української державності крізь віки”; СТЕПАН КУБІВ, РУСЛАН СТЕФАНЧУК, ОЛЬГА СЕРЕДА “Нарис двадцять перший. День державності у світі та запровадження його в Україні”; НІНА ЛАПЧИНСЬКА, ІГОР ЯКУБОВСЬКИЙ, АНДРІЙ КРАВЕЦЬ, “Нарис двадцять другий. Всеукраїнська правозахисна організація ‘Меморіал’ імені Василя Стуса на шляху утвердження української державності (з 1989 р.)”.

⁴ Про День Української Державності: Указ Президента України від 24 серпня 2021 р. № 423/2021 <<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/423/2021#Text>> (дата звернення: 21.10.2021).

Державності святковим днем⁵. Адже згідно з п. 7 ч. 2 ст. 92 Конституції України державні свята встановлюються виключно законами. Законопроектом № 5864 передбачається внести зміну до ст. 73 Кодексу законів про працю України, доповнивши її новим абзацом щодо встановлення 28 липня Дня Української Державності як святкового дня. Цей законопроект є логічним продовженням Указу Президента України “Про День Української Державності”, який був підписаний ним під час святкування 30-ї річниці Незалежності України, і є надзвичайно важливим актом, який створює державотворчу спроможність України, закріплює нас спадкоємцями попередніх держав, які існували на території України. Ухвалення законопроекту № 5864 сприятиме утвердженню спадкоємності понад тисячолітньої історії українського державотворення.

Вважаємо, що ми повинні відвойовувати кожен сантиметр своєї історії, розчищати наше історичне коріння. Адже ми – самодостатня нація, для якої дуже важливо юридично закріплювати спадкоємність українського державотворення і підіймати його рівень. Тож, сподіваємося, законопроект № 5864 підтримають народні депутати.

Вогонь, який був запалений нашими видатними київськими князями Аскольдом, Святославом Хоробрим, Ярославом Мудрим, Володимиром Мономахом, гетьманом Іваном Мазепою та його сподвижником Пилипом Орликом, діячами УНР, українськими націоналістами і вояками УПА, а також багатьма і багатьма іншими видатними постатями, не згас. Ми не мислимо української державності без Михайла Грушевського, Симона Петлюри, Романа Шухевича, Степана Бандери... У їхніх іменах – тяглість свободи.

Ми, український народ, таки справді маємо понад тисячолітні традиції своєї державності і є єдиними спадкоємцями великої та могутньої Києво-Руської держави, Королівства Руського, Української козацької держави “Військо Запорозьке”, УНР, ЗУНР і такої держави, як Карпатська Україна, та Української Держави, Акт про відновлення якої було проголошено 30 червня 1941 р. Українськими Національними Зборами під проводом ОУН та її лідера Степана Бандери.

Завдання кожного із нас – створити такий міцний фундамент, щоб ні в кого не було і найменших бажань зазіхати на українську державність й українську історію. Ми всі повинні боротися за єдність української державності й української нації.

⁵ Проект Закону про внесення зміни до статті 73 Кодексу законів про працю України щодо встановлення святкового дня – День Української Державності від 25 серпня 2021 р. № 5864 <http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=72650> (дата звернення: 21.10.2021).